

Dr. Kolláth György

Telitalálat lehet a lap új, Különvélemény rovata, és biztosan az benne a nyitó dolgozat: Dr. Kondorosi Ferenc „Sportbarát Alkotmánybíróság /Edzett rendelkezések/” című cikke. A kitűnő íráshoz - a gratuláció mellett, személyes érintettség okán - néhány észrevételt fűznék. Jómagam voltam annak az indítványnak az előterjesztője, amely az Alkotmánybíróság jeles „stadion-határozatát” (35/2002. (VII.19.) Ab-hat., Magyar Közlöny ez évi 100.

szám) kiváltotta. Nem szégyen és nem dicsőség: a testület indítványom egy részét megalapozottnak találta. Döntése nem csak az év végéig teljesítendő törvényalkotási kötelezettséget állapít meg, hanem tárgyilagos, sőt kissé távolságtartó bepillantást enged a sport jogi háttérének kusza világába. Folytatása következik - mondhatnánk, mivel több, még el nem bíralt sport-érdekű indítvány van az Alkotmánybíróság asztalán. Kondorosi tanár úr írása sportszerűen, elegánsan mutatja be a testkultúra „eljogiasodását”, s azokat a dilemmákat is, amelyek a közjog és a magánjog határainak csipkézetsége terén ténylegesen fennállnak. Meggyőző a sporttörvény - részben épp most megsemmisített - anti-huligán rendelkezéseinek kritikája is. Csakugyan nem szabad egy totális ellenőrzéssel macerálni a tisztességes szurkolók többségét, és nem jogszerű, ha a meccs-szervező kellő biztosíték nélkül tilt ki valakit a stadionból. Tiszta sor.

Hozzászólásomnak négy mondanivalója van.

1.) Talán megköveznek érte, mégis (ja)vallom: ha valaki a szakmából az idén már nem akar taláros véleményt olvasni, az is okvetlenül nézze meg az említett AB-határozathoz fűzött, Kiss László és Kukorelli István által jegyzett különvéleményt. Reveláció érheti. Nem pusztán ez a mondat ígéretes: „A sport jogi szabályozása - és azon belül a sporttörvény - számos alapvető alkotmányossági kérdést vet fel”. Ilyen kérdések vannak, adekvát válaszok nincsenek. Mégis, inkább azok a fejtegetések elgondolkoztatóak, amelyek egy bekamerázott, megfigyelés alá vont társadalom negatív vízióját hoznak. Azét, amelyben a civil életünk is ki van téve bárki kíváncsiságának, láthatatlanul követhetnek minket, szokásainkat kifürkészhetik, magatartásunkat manipulálhatják, azt előre szinte „megtervezhetik”, életünkről következtetéseket vonhatnak le. Akár a szánkról elhangzó mondatot is leolvashatják. A Nagy Testvér figyel, ráadásul ők még csak nem is rendőr vagy anti-terrorista hatóság emberei, hanem a szerződő partnereké?! Magánéletünket zárójelbe tehetik, s ha úgy gondolják, akár előre ki is szabhatják a büntetést, nehogy utóbb tényleg bajt csináljon az ember. Lassan minden tilos, de legalább is korlátozott lehet, a technika olcsó megoldást ad minderre. Szép új világ?! Ezt a kétes dicsőségű sort a sporttörvény nyitotta meg. Azóta S. Spielberg - T. Cruise híres filmje (hogya-hogy nem Különvélemény címmel) ezt hátborzongatóan be is mutatta. Azóta itthon futball-eseményként megérhettük, hogy rendezőnek öltözött (álcázott) férfiak a két békétlen fővárosi klub meccsén rendőröknek mentek neki. Ma az a legfrissebb irány, hogy rendezőnek öltözött (álcázott) rendőrök tartsanak rendet a stadion belső szektoraiban is. Mindeközben, a papíron a világ egyik legszigorúbb sporttörvénye vágna rendet itthon a huligánok között. Erre a papír, a paragrafus önmagában képtelen és alkalmatlan is.

2.) Egy, az emberi jogokat tisztelő piacgazdaságban, jogállamban a közjog kapcsolataiban hatóság és ügyfél találkozik, sőt néha koccan egymással. Ilyenkor a hatóságnak való bizonyos alávetettség szükségszerű, kiszolgáltatottság azonban ekkor se lehetne. Nem mondhatja pl. a gyorshajtó a közlekedési rendőrnek, hogy utcán nem ismerkedem. Ezzel szemben a magánjog civil(izált) világában egyenjogú és mellérendelt felek lépnek egymással szabadon jogviszonyba. Akkor is, ha egy nagy kockázatú kupadöntő a fő attrakció. Eleve és elvből lenyomni, megalázni, megrendszabályozni nem szabadna a nézők, a szolgáltatás igénybevevői egészét azért, hogy a notórius rendbontók

Dr. Kolláth György

négy-öt százalékát megfogják és távol tartják. A hazai jog mégis ezt teszi, illetve próbálja tenni, de nem megy vele semmire. Törvény tenné kötelezővé az un. nézőtéri beléptetési és azonosítási rendszert. Bele is öltek kb. 5 milliárd forintot, mégse tudja senki ma, hol áll ez az ügy és mit kell érteni rajta. Pótmegoldás, törvénybe merevített rendezői túlhatalom nem segít. Az ilyenfajta próbálkozásokkal szemben elvszerűbben kellene mindenkinek fellépnie. Máskülönb az emberek alávetettsége nőni fog, a kiszolgáltatottság fennmarad, sőt további drákói rendszabályok után kiáltanak azok, akik a mai káoszért felelősek volnának. Nem szabad tovább menni azon az úton sem, hogy egyfelől még a rendőrség is csak jogállami garanciák mellett tarthat szemmel bennünket, másfelől egy pláza, egy munkahely, egy vendéglátóhely, egy iskola azt tesz velünk és rögzített adatainkkal, amit csak akar. Nélkülözhetetlen korszerű és az adatvédelem XXI. századi normáinak megfelelő, törvényes rendet teremteni tehát a magáncélú és a nyilvános közterületi kamerázás korlátozott körére, garanciáira, korrekt érdekharmóniájára nézve. Ez – sajnálatosan – a sporttörvényben felemásra sikerült, a gyakorlatban pedig – eddig – megbukott. Vissza kell menni a kezdőkörbe.

3.) Előre kellene lépni viszont abban, hogy ne úszhassa meg a rendbontó (gaz)tettét. A bűnüldözés hatékonyabbá tétele létérdek. Nagy biztonsággal fogják meg, azonosítsák a nézőtéri garázdát, állítsák bíróság elé, azaz közhatalóság mondjon ki rá kemény szankciót és tiltsa el a sportesemények látogatásától. A 30-60 napos elzárások nem jelentenek visszatartó erőt. Akár az is szóba jöhetne, hogy a garázda – közérdekű munka keretében - hétvégén hozza helyre a saját kezével azt a kárt, amit rombolása előidézett. A pipogya jogállam: komolytalan. Határozott és szigorú bírói döntés esetében azon sem lehetne vita, hogy vajon kinek a felelőssége érvényt szerezni az ítéletnek. Mindehhez olyan megelőzési megoldás kapcsolható, amely fair play-re szoktatja, neveli már a legifjabb meccs-látogatókat is.

4.) Apropó: fair play. Ha egy mondatban kellene a „sportjogot” jellemezni, akkor ezt mondanám: sportjog= fair play-plusz. Tehát az a mező, ami több mint egy egyszerű „fault”. Keményebb, konzekvenciákkal szigorúbban kísért terület, baj esetén állami szankciót is megállapító része a testkultúrának. De a sportolás nem azonos egy büntető század életével. A sportból nem veszt ki a lényege: versenyszerű, játékos testedzés. Ennyi. Agyrém az a törvény, amely a futball igénytelensége, bűnei, egyfajta törvényenkívülisége miatt 99 másik sportágon veri el a port.

Hemingway szerint a sport megtanít tisztán nyerni vagy emelt fővel veszíteni, tehát mindenre megtanít. Igaz lehet(ne) ez a sport barátságos közszereplőire, jogi megoldásaira, európai trendjeinek hazai befogadására is. A XX. század végén ehelyett itthon még helyben jártunk. A jó irány(tű) Nyugat felé mutat.